

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	Другий (магістерський) рівень	Форма навчання	Денна Заочна	Навчальний рік/семестр	2-й рік/ 4 семестр 2023/2024 навчальний рік
-----------------------------	--------------------------------------	-----------------------	-------------------------	-------------------------------	--

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Новітня зарубіжна література
Кафедра	філології (українське відділення)
Освітня програма	Спеціальності підготовки магістрів з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» 035 «Філологія» 035.01 (Українська мова та література) Кваліфікація: магістр філології Форма навчання денна / заочна
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Шифр дисципліни: ОК 14 Новітня зарубіжна література Кількість кредитів: 5 (150 годин) Лекції: 16 Семінарські/практичні заняття: 30 Лабораторні заняття: Самостійна робота: 104
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	к.ф.н., доц. Чонка Тетяна Степанівна chonka.tetyana@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з історії української та зарубіжної літератури, теорії літератури, літературознавства, психології та педагогіки, історії України та Всесвітньої історії, філософії та соціології, достатніх для сприйняття матеріалу, а також досвід роботи з літературними та літературно-критичними джерелами, вміння узагальнювати і систематизувати поданий матеріал.
Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни	Навчальна дисципліна «Новітня зарубіжна література» передбачає розгляд особливостей розвитку зарубіжної літератури кінця ХХ – поч. ХХІ ст. Окреме завдання курсу полягає в ознайомленні студентів із тими художніми процесами, які відбуваються у світовій літературі протягом останніх десятиріч і потребують уважного прочитання та осмислення, зокрема, в контексті культурних ідентифікаційних пошуків сучасного суспільства. Мета дисципліни – навчити розуміти світоглядні та естетичні засади й логіку розвитку постмодерної літературної епохи; розвинути

практичні навички аналізу світового літературного процесу в контексті соціокультурної ситуації та філософських ідей часу.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **загальних компетентностей**:

ЗК 2. – Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 3. – Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 5. – Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 6. – Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 7. – Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 8. – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 9. – Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК 10. – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 11. – Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 12. – Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **фахових компетентностей**:

ФК 2. – Здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і зарубіжного літературознавства.

ФК 3. – Здатність до критичного осмислення історичних надбань та новітніх досягнень філологічної науки.

ФК 4. – Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для здійснення фахової науково-дослідницької роботи, її презентації науковій спільноті та захисту інтелектуальної власності на її результати.

ФК 5. – Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 11. – Організовувати різні форми наукової, творчої, культурної та інших видів діяльності, які певним чином стосуються філології, дослідження, редагування, літературної творчості.

ФК 15. – Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі філології.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. – Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 3. – Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 4. – Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 5. – Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН 6. – Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 8. – Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.

ПРН 9. – Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 10. – Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН 11. – Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 12. – Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 13. – Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власний погляд на них як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 14. – Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН 15. – Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 16. – Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 17. – Планувати, організувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

ПРН 18. – Презентувати результати свого дослідження науковій спільноті в наукових публікаціях чи виступах на конференціях, круглих столах, семінарах тощо.

Тематика курсу
Теми лекційних занять
(16 г.)

Тема 1. Сучасний процес: співвідношення і взаємодія різних стилів, напрямів, течій.

Тема 2. Лауреати Нобелівської премії кінця ХХ – поч. ХХІ ст. Загальна характеристика їхньої творчості.

Тема 3. Роман-антиутопія в контексті світової літератури.

Тема 4. Зарубіжна фантастика ХХ–ХХІ ст.

Тема 5. Дослідження американського життя у різних хронологічних зрізах.

Тема 6. Новітня німецькомовна література.

Тема 7. Сучасна французька література.

Тема 8. Латиноамериканська сучасна література.

Теми практичних занять

(30 г.)

Тема 1 Лауреати Нобелівської премії – Г. Грасс і Г.Гессе. Загальна характеристика їхньої творчості.

Тема 2 П. Зюскінд і його творіння постмодерністської доби.

Тема 3. Новітній «жіночий» роман. Життя і творчість Ф.Саган та Д.Стіл. Особливість творчого методу.

Теми 4-5. Непередбаченість людської долі, випадковість і алогічність зв'язків і взаємин (за творами Г. Гріна, А. Мердок, Дж. Фаулза, Г. Пінтера, Дж. Барнса).

Теми 6-8. Дослідження американського життя у різних хронологічних зрізах (за творами Г. Міллера, Р. П. Уоррена, І. Шоу, К. Селінджера, К. Воннегута, Дж. Хеллера, Дж. Апдайка, Р. Баха, С. Браун).

Теми 9 -10. Міф, реальність, література

1. Багатовимірний світ Хорхе Борхеса.

2. Тема людини-деміурга і граючого фантазера в творчості Хуліо Кортасара.

3. Інтелектуальна сатира у творчій спадщині Італо Кальвіно.

4. Симетричність та раціоналізм романної структури Алехо Бальмонта Карпентьєра.

5. Алессандро Барікко – один із найпопулярніших і найзагадковіших європейських письменників сучасності

Теми 11 -12.

1. М.Кундера – останній реаліст великих ідей та щирий мораліст ХХ ст.

2. Тема самотності в творчості японського письменника Х. Муракамі.

3. П.Коельо. Дослідження проблем людського буття.

4. М.Павич – представник новітньої сербської літератури

Тема 13. Зарубіжна фантастика ХХ - ХХІ ст.

1. Фантастика як різновид художньої літератури.

2. С.Лем – представник філософської фантастики.

3. Р.Бредбері і А. Азімов – майстри фантастики, або «попереджувальної» прози.

Теми 14 – 15. Сучасна література для підлітків.

1. Австралія. Маркус Френк Зузак. «Крадійка книжок».

2. Польща. Йоанна Ягелло. «Кава з кардамоном».

3. США. Джон Майкл Грін. «Провина зірок».

Питання до іспиту:

1. Втілення рис наукової фантастики в романній творчості Рея Дугласа Бредбері.

2. Проблема занепаду та виродження людства (за повістю Р. Бредбері «Марсіанські хроніки»).

3. Тлумачення назви та принцип прочитання роману Хуліо Кортасара «Гра в класики».

4. Сміслове навантаження та символіка імен і прізвищ (за романом Хуліо Кортасара «Гра в класики»).

5. Переплетення філософських та земних проблем у поетичній спадщині Кортасара-лірика.
6. Погляди письменника на життя людини (за оповіданням Кортасара «Слини диявола»).
7. Особливості «магічного реалізму» як провідного напрямку літератури Латинської Америки ХХ ст.
8. Сімейна хроніка «Сто років самотності» Г. Г. Маркеса – «поетичне відтворення дитинства письменника».
9. Самотність як ключова категорія повісті Г. Г. Маркеса «Полковнику ніхто не пише».
10. Літературна та політична діяльність Алехо Карпентьєра.
11. Проблема несумісності латиноамериканської дійсності з раціональною логікою в романі Алехо Карпентьєра «Превратності методу».
12. Г. Пінтер – театральний режисер, актор, поет та визначний полеміст.
13. Антигуманні тенденції сучасного суспільства у повістях Італо Кальвіно «Будівельна афера» та «Хмара смогу».
14. Погляди на літературні стилі в романі І. Кальвіно «Коли однієї зимової ночі подорожній...».
15. Образ Орасіо Олівейра як втілення поглядів письменника на проблему сучасного співіснування людини у світі (за романом Х. Кортасара «Гра в класики»).
16. Антивоєнна спрямованість роману К. Воннегута «Бійня номер 5».
17. К. Воннегут – майстер американської сатиричної прози. Формування художніх переконань письменника.
18. Постмодерністська манера письма і традиції вікторіанської літератури в романі Дж. Фаулза «Жінка французького лейтенанта».
19. Проблема складності взаємовідносин Автора та Його Музи в романі Дж. Фаулза «Мантиса».
20. Роман Дж. Фаулза «Маг» (Волхв) як спроба досягнути істинності людського існування.
21. Міф про Кентавра та його відтворення в однойменному романі Дж. Апдайка.
22. Дж. Апдайк «Кролику, біжи!» Конфлікт героя з моральними підвалинами суспільства 60-х років.
23. Тема самотності в романі Ф. Саган «Чи любите ви Брамса?»
24. Роман Дж. Фаулза «Колекціонер». Тлумачення назви, сюжет, проблематика, система образів.
25. Риса утопії в романі Г. Гессе «Гра в бісер».
26. Г. Гессе – представник німецької інтелектуальної прози.
27. Специфіка «жіночої» літератури на прикладі творчості Ф. Саган.
28. Відтворення абсурдності світу через свідомість головного героя в романі Дж. Хеллера «Пункт-22».
29. Тематика та проблематика творчості Дж. Хеллера.
30. Фантастика і реальність у романістиці А. Азімова.
31. Айзек Азімов – учений і письменник.
32. Своєрідність японського світобачення і світовідчуття в прозі Харукі Муракамі.
33. Роман «Після сутінок»: специфіка назви, система образів, провідні мотиви.

34. Хорхе Луїс Борхес – визначний аргентинський письменник. Загальна характеристика творчості.
35. Метафорична природа оповідань Х. Л. Борхеса.
36. Гра з часом і безкінечністю у фантастичних новелах Х. Л. Борхеса: «Вавилонська бібліотека», «Книга піску» та ін.
37. Життя і творчість австрійського письменника К. Рансмайра.
38. Художній час і простір, символіка образів у романі К. Рансмайра «Останній світ».
39. Роман «Останній світ» К. Рансмайра – своєрідний пошук вічних тем та проблем античної міфології в сучасності.
40. Генрі Грем Грін – майстер політично гострих і сатиричних романів. Загальна характеристика творчості.
41. Дослідження складних психологічних процесів людської душі в романі Г. Гріна «Тихий американець».
42. Проблема відповідальності людини за долю іншого в романі Г. Гріна «Комедіанти».
43. Айріс Мердок – письменниця щасливої долі. Інтелектуально-психологічні романи, характеристика їх.
44. Тема кохання і мистецтва в романі Айріс Мердок «Чорний принц».
45. Генрі Валентайн Міллер – видатний американський романіст сучасності. Особливості творчої майстерності письменника.
46. Тісна ідентифікація головного героя з особою автора в романі Г. Міллера «Тропік рака».
47. Ірвін Шоу – американський письменник-гуманіст. Загальна характеристика новелістики митця.
48. Романна творчість Ірвіна Шоу, її загальна характеристика.
49. Панорама життя американського суспільства в романі І. Шоу «Багач і бідняк».
50. Джером Девід Селінджер – майстер «короткого» роману. Характеристика творчості.
51. Мотив складного переходу з юності у світ дорослих у романі Дж. Селінджера «Над прірвою у житті».
52. Брати Стругацькі – класики російської і світової фантастики. Загальна характеристика творчості.
53. Елементи жанру фентезі і філософські роздуми у повісті братів Стругацьких «Важко бути богом».
54. Мо Янь – сучасний китайський письменник, лауреат Нобелівської премії з літератури. «Геній».
55. Образ молодої людини, її становлення, стосунків зі світом та психологічні проблеми в циклі творів про Андріана Моула Сью Таунсенда.
56. Н. Гейман – англійський письменник-фантаст, автор романів, графічних новел і коміксів. «Чому наше майбутнє залежить від читання» – лекція Н. Геймана про важливість читання в житті людини.
57. Проблематика повісті «Кораліна» Н. Геймана.
58. Й. Ягелло – польська письменниця, авторка творів для дітей та молоді. «Кава з кардамоном».
59. Д. Грін – американський письменник, автор книжок для підлітків та молоді, відеоблогер. «Провина зірок».
60. Маркус Френк Зузак. Короткі відомості про митця. «Крадійка книжок» – роман про Другу світову війну.

<p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підготовка до семінарських занять : максимальна кількість 30 балів (15 занять по 2 бали, але мінус 2 бали за кожне заняття, якщо студент не підготувався, не був на семінарі і не здав теми); - виконання самостійної роботи, індивідуальне науково-дослідне завдання, презентоване під час семінару: максимальна кількість 30 балів; - модулі: максимальна кількість балів 40; <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях; недопустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат.</p>
<p>Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)</p>	<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу: Презентації, лекції, індивідуальні науково-дослідні та творчо-пошукові завдання, самостійна робота з методичними, теоретичними і літературно-критичними джерелами.</p> <p>Технічне забезпечення: Classroom дисципліни Код Classroom</p> <p>Необхідне обладнання: Доступ до мережі Інтернет, засоби наочності: проектор, ноутбук, дошка. Програмне забезпечення Microsoft Office, PowerPoint</p>
<p>Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси</p>	<p>Базова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Давиденко Г.Й., О.М.Чайка, Н.І.Гричаник, М.О.Кушнерьова Історія новітньої зарубіжної літератури. Навчальний посібник. К.:В-во «Центр учбової літератури», 2008. 2. Зарубіжна література ХХ ст.: Посібник для ВУЗів / За ред. Л. Г. Андрєєва — М., 2000. — С. 168—170. 3. Зарубіжна література ХХ століття // За ред. М. І. Борецького. — Львів, 2000. —С. 108—120. 4. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 1: А—К / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. — Тернопіль: Навч. кн. — Богдан, 2005. — С. 769—771. 5. Кузьменко В. І. Історія зарубіжної літератури ХХ ст. 2-ге видання, стереотипне: навчальний посібник К.: Видавничий дім «Академія», 2012. 6. Помазан І.О. Історія зарубіжної літератури ХХ століття : підруч. Х. : Вид-во НУА, 2010 <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чонка Т.С.Творча реалізація нової культури діалогу у літературній спадщині Володимира Набокова // Сучасна філологічна наука: актуальні питання та вектори розвитку : колективна монографія / відп. за випуск М. В. Мамич. – Львів-Торунь : Ліга-Прес, 2021. – 512 с. , с. 423 – 456. 2. Чонка Т.С. Антропологічна сутність творчості елітарного письменника (на матеріалі романів Володимира Набокова) // Літературні обрії: Праці молодих учених. – Інститут л-ри НАН України – Вип. VII – Київ, 2005. – С. 166 – 170.

3. Чонка Т.С. Про проблеми взаємодії автора, героя і читача у процесі творчої комунікації (на матеріалі творчості Володимира Набокова) // Науковий вісник Ужгородського університету (питання філології). – Вип. 14. – Ужгород: УжНУ, 2006. – С. 47 – 50.
4. Чонка Т.С. Діалогічність художньої творчості як основа інтерпретації літературного твору // Зб. матеріалів Міжнародної конференції, що відбулася в Карпатському інституті підприємництва ВНЗ „Україна”. – Хуст – Рахів, 2006. – С. 39 –43.
5. Чонка Т.С. Творчі паралелі: Бруно Шульц і Володимир Набоков (спроба інтерпретаційного прочитання) // Пограниччя: Польща / Україна. Польсько-український науковий інтердисциплінарний щорічник. – Дрогобич: Коло, 2007. – С. 173 – 182.
6. Чонка Т.С. Художня діяльність автора, героя і читача: комунікативно-діалогічний аспект // Світ дослідницьких студій: Наукові записки факультету романо-германської філології / Науковий збірник на пошану професора Миколи Зимомрі / – Вип. III. – Дрогобич: ДДПУ, 2007. – С. 285 – 290.
7. Чонка Т.С. Між світлом і темрявою /Як дослідження семантики кольору допомагає у щільному вивченні «важкої» літератури / ж. Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. - № 8.- 2007 р., с.94 – 106.
8. Чонка Т.С. Гра як діалог-комунікація у творчості Володимира Набокова / Науковий збірник Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича: Випуск 75 «Криза теорії», 2008. – С.296 – 303.
9. Чонка Т.С. Ігрова діяльність автора-героя-читача: комунікативно-діалогічний аспект / Південний архів: Збірник наукових праць. – Вип. XLIII. – 2008 р., с.203 - 208
10. Чонка Т.С. Доля людини у французькій та українській літературах початку ХХ ст. / на матеріалі творчості В. Барки, М. Хвильового, І. Багряного та А. Камю, Ф. Кафки, Антуана де Сент-Екзюпері // Науковий вісник Ужгородського університету (питання філології). – Ужгород: УжНУ, 2011., с. 329 – 333.
11. Чонка Т.С. «Реалізація принципу поєднання навчання і виховання під час вивчення української літератури у школах з угорською мовою навчання» // Наукове видання «Українсько-угорські міжмовні контакти: минуле і сучасність» Матеріали міжнародної наукової конференції, - Ужгород, В-во В.Подяка, 2014. – С.329 – 343.
12. Чонка Т.С. «Концепти «вибору» та «відповідальності» в українській літературі» // Наукове видання «Мовне і культурне розмаїття у Східній та Центральній Європі: цінності та виклики» Матеріали міжнародної наукової конференції. Atdor- Shark, Unhvar, - 2016. – С.278 – 283.
13. Чонка Т.С. Прийом автоілюзій у творчості Володимира Набокова // Theory and practice of modern science: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the III International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 2), April

- 1, 2022. Kraków, Republic of Poland: European Scientific Platform., p. 14-16.
14. 2. Бергсасі А. Ф., Чонка Т. С. Автобіографічна гра як основа побудови діалог «автор-герой-читач» у творчості Володимира Набокова / ВЧЕНІ ЗАПИСКИ ТАВРІЙСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО Серія: Філологія. Журналістика Том 33 (72) № 2 2022 Частина 2 стр. 149 – 156.
15. Тетяна Чонка, Адальберт Барань Категорія гри як філософський і естетичний чинник творчості Германа Гессе /// Філологічний часопис : науковий журнал. С. Шуляк (гол. ред.). Умань : ВПЦ «Візаві», вип. 1(19) / 2022. Philological Review, Issue 1(19) / 2022, стр. 146 – 155.
16. Чонка Т.С. Компаративний аналіз текстів на уроках української літератури в умовах сучасної школи. - Ужгород, Центр інформаційно-видавничої діяльності, 2013. – 67с.
17. Chonka Tetyana, Baniias Volodymyr, Baniias Nataliya, Baran Adalbert, Siladi Vasyl Mystical function of leitmotifs which individualize different characters in sylvie germain’s novel “The book of nights”. Synesis, v. 15, n.4. Universidade Católica de Petrópolis, Rio de Janeiro, Brasil, 2023. 273–288. ISSN 1984-6754
<https://seer.ucp.br/seer/index.php/synesis/article/view/2795/3658>

Інформаційні ресурси

Бібліотека освітніх книг у pdf - український освітній ресурс.

<https://subject.com.ua/pdf/126.html>

[Давиденко Г.Й. та ін. Історія новітньої зарубіжної літератури \[PDF](#)

...

<https://www.twirpx.com/file/308712>